

Z(O)MIOS

Združenie občanov miest a obcí Slovenska

Pomôžme si sami

Príbehy samospráv a možností riešení

Jakub Nedoba

Vydané s podporou Fondu pre transparentné Slovensko v Nadácii Pontis

Fond pre
transparentné
Slovensko

Pomôžme si sami

Príbehy samospráv a možností riešení

Jakub Nedoba

Vydané s podporou Fondu pre transparentné Slovensko v Nadácii Pontis

ISBN: 978-80-554-1379-2

EAN: 9788055413792

Obsah

Predslov.....	4
Zomos Tour 2017 jar	
Oravská Lesná.....	6
Pribylina.....	8
Vysoké Tatry – Tatranská Lomnica.....	10
Nálepko.....	13
Vyšný Mirošov.....	15
Breznička.....	17
Čičava.....	20
Čierne Pole.....	21
Malčice.....	25
Cejkov.....	29
Krásnohorské Podhradie.....	32
Šahy.....	34
Zomos Tour 2017 jeseň	
Ondrejovce.....	36
Turá.....	39
Zlaté Moravce.....	41
Hodruša – Hámre.....	43
Špania Dolina.....	47
Nemecká.....	49
Bešeňová.....	50
Dolný Kubín.....	54
Kláštor pod Znievom.....	55
Horná Streda.....	57

Samospráva je čarovná vec v dobrom aj v zlom. Nás v Združení občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS) trápi, že sa viac stretávame s tým zlým, čo dokáže vyprodukovať ne jeden starosta či nesvojprávne zastupiteľstvo.

Veď napokon presne z takého zlého samosprávneho prostredia povstali aj zakladajúci členovia nášho združenia a jednou z hlavných úloh, ktorú sme si do vienka dali, je pomáhať všetkým, ktorí sa na nás obrátia s problémami vo svojej obci. Vzdelávať ich, aby si vedeli ochraňovať svoje práva a aby sa stávali lídrami vo svojich komunitách, kde cieľom je byť úspešný a vedieť veci naprávať v prospech participácie občanov a transparentného vládnutia v obciach Slovenska. Existuje mnoho možností ako získavať informácie, ktoré potrebuje občan pre pochopenie súvislostí vo svojej obci v rámci samosprávneho riadenia. Všetky elektronické možnosti sú mu k dispozícii, môže si pýtať radu a vysvetlenie od mnohých renomovaných združení či priamo na Ministerstve vnútra SR. Možností je skutočne dosť, ale napriek tomu v ZOMOS preferujeme priamy osobný kontakt, stretnutie na mieste problému a výjazdy za aktivistami či poslancami, ktorí sa trápia s nepodareným starostom alebo niektorým z mnohých možných problémov, ktoré samospráva pri rôznych príležitostiach produkuje. Aj preto sme tento rok opäť vycestovali za aktérmi samosprávnych príbehov a s radosťou konštatujem, že aj pri tohtoročnom výjazde evidujeme samosprávy, kde sme sa mohli spoločne s poslancami, aktivistami, ale v niektorých prípadoch aj so starostami a dokonca aj primátorom, tešiť z pozitívnych zmien, za ktorými sme stáli tak trochu aj my, ZOMOS.

Takými obcami, z tých, čo sme navštívili, sú Oravská Lesná, Turá, Ondrejovce, Breznička či Nemecká.

Potešil nás aj vývoj v Šahách. V mnohých ďalších sú naši sympatizanti a priatelia na najlepšej ceste k úspechu vo voľbách, čo je aj našim najčastejším odporúčaním a je to aj predmetom časť debát v situácii, keď nekonajú orgány kontroly, polícia či súdy.

Možno aj preto je názov tejto publikácie „Pomôžme si sami“!

Za 7 rokov činnosti ZOMOS sme navštívili desiatky obcí a komunikovali so stovkami aktívnych ľudí, poslancov, ale aj starostov obcí, ktorí majú maximálnu snahu o dobrý chod svojich samospráv. Táto publikácia je tretou v poradí a som rád, že jej obsahom sú príbehy ľudí, s ktorými sme boli, sme, aj budeme v kontakte pri riešení ich problémov.

Príbehy, ktoré sme v skratke zozbierali počas našich Zomos Tour, dokumentujú len v skratke všetko, čo sa v konkrétnych navštívených samosprávach dialo a nakoľko sa podarilo veci dostať do správnych koľají. Samosprávnou katastrofou je príbeh obce Turá a naopak niektoré návštevy, napríklad v Španej Doline, sme uviedli pre ilustráciu, ako to chodí v malej historickej obci so špecifickými problémami vyplývajúcich z geografickej polohy a baníckej histórie. Nedalo sa nenavštíviť aj najmladšiu a úspešnú starostku v Kláštore pod Znievom, aby sme si ešte viac vylepšili náladu ☺.

Úplne atypický v našej činnosti je prípad Ondrejoviec, kde sa zo sťažovateľky na starostu obce vyklúla celá rodina kverulantov, z ktorého vzišlo dokonca trestné oznámenie ešte aj na vedenie ZOMOS. Pochopiteľne, bolo zamietnuté, ale uvedomujeme si, že aj takýto ľudia sú medzi nami a verejne sme vyjadrili podporu starostovi obce a pomáhame mu s elimináciou dopadu týchto neodstatnených sťažností na jeho činnosť. Starosta mal pravdu, keď sa domáhal od ZOMOSu pomoci a prehlásil, veď aj ja som občan.

**Vladimír Špánik, predseda
Združenie občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS)**

Oravská Lesná (okres Námestovo)

Oravská Lesná bola hneď prvou zastávkou v rámci tohtoročnej Zomos Tour. Koniec koncom, túto obec ZOMOS navštívil opakovane.

Zomos Tour 2017 sme začali návštevou v Oravskej Lesnej, kde sme pred štyrmi rokmi riešili problémy so starostkou, ktorá zneužívala svoje postavenie a podporu vládnej strany veľmi účinne v prospech seba a svojich blízkych. Dnes je v obci klúd a pohoda, ktorú sporadicky prerušuje len nekonečná túžba po moci bývalej starostky. Snaha o lepšiu samosprávu sa vo voľbách naplnila.

Obrátili sa na nás aktivisti a poslanci obecného zastupiteľstva, ktorí boli za predošlej starostky a taktiež exposlankyne NR SR, pani Viery Mazúrovej, šikanovaní. Dvomi poslancom dokonca vtedajšia starostka odopierala výkon mandátu po vykonštruovanom vzdaní sa funkcie.

V roku 2012 občania zbierali podpisy na petíciu pre vyhlásenie referenda na odvolanie starostky. Petíciu odôvodňovali tým, že starostka rozhodovala vo všetkých závažných otázkach obce a finančne náročných investíciách výhradne sama, čím napr. ohrozovala ponechanie vodovodu vo vlastníctve obce a vybudovanie obecnej kanalizácie.

Podľa petičného výboru nehospodárila s majetkom obce v súlade so zákonom, všeobecne záväznými právnymi predpismi ako aj

internými predpismi obce, neplnila uznesenia obecného zastupiteľstva a zneužívala obecné vozidlo.

V komunálnych voľbách v roku 2014 pani Mazúrová napokon tesným rozdielom prehrala. Novým starostom stal JUDr. Marek Majdiš, ktorý bol súčasťou poslaneckej opozície exstarostky.

Nový starosta našiel úrad vyrabovaný, bez dokladov a bez peňazí, ktoré starostka deklarovala, že mu zanechá na účtoch. Aj počas petičnej akcie v roku 2012 sa chválila, že obec prevzala so 160 tisícovým dlhom, kým za jej funkčného obdobia je Oravská Lesná vo výbornej finančnej kondícii.

Po našej návšteve sme mohli konštatovať, že poslanci a aktivisti, ktorých ZOMOS predtým podporoval pri riešení problémov s exstarostkou a z ktorých vzišiel napokon aj nový starosta, zvládajú úskalia im nastražené a samospráva šliape ako má.

Aj tento samosprávny príbeh ilustruje silu aktivizmu a potvrdzuje, že akokoľvek silné regionálne prepojenia miestnych potentátov nezabránia, aby ľudia mohli vo voľbách povedať svoje nie starostom, ktorí sa spreneverili svojmu poslaniu.

Ondrej Dostál a Vladimír Špánik (ZOMOS) so starostom obce Oravská Lesná, ktorý už má dôvod sa dnes usmievať.

Pribylina (okres Liptovský Mikuláš)

Prípado Pribyliny v rámci našej Zomos Tour je unikátny tým, že počas našej návštevy sa stretli a konfrontovali obe strany, ktoré sú v konflikte. Hlavným problémom je nedôvera medzi dvoma poslancami obecného zastupiteľstva a hlavným kontrolórom.

Nespokojnými poslancami sú Ján Vrbičan a Martin Jurčo. V deväťčlennom zastupiteľstve sú aj s tretím kolegom v opozícii. Ako argument voči ním starosta používa pripomienku, že sú „neúspešní kandidáti“. To je z našej zomosáckej praxe bežný výsmech starostu, ktorým sa ohradzuje voči oponentovi, ktorého vo voľbách porazil.

V Poprade sme mali v pláne aj stretnutie s prezidentom Združenia hl. kontrolórov miest a obcí SR, Ľudovítom Budzákom.

Neskôr sa k nám pridali dvaja poslanci OcZ obce Pribylina.

Okrem riešenia vzťahov „zastupiteľstvo - kontrolór“ sme si dohodli spoluprácu smerujúcu k úspechu v najbližších komunálnych voľbách.

Poslanci sa však nevzdávajú, pracujú s komunitou a vydávajú noviny „Pribylina občanom“. Toto periodikum sami distribuujú do schránok, ale aj v elektronickej podobe a pravidelne komunikujú s občanmi cez Facebook.

Na konanie starostu podávajú aj podnety. NKÚ dokonca trinásť prípadov z osemnástich potvrdil a zvyšných päť neriešil.

Problematická je aj narastajúca rómska komunita, keď z celkovej obecnej populácie 1 300 obyvateľov tvorí oficiálne 313 Rómov, no reálne je to vyše 500 zástupcov tejto menšiny. Akútne je riešenie odpadového hospodárstva v rómskych osadách. Podľa poslancov však obec stráca svoju identitu, keďže do školy v Pribyline chodia takmer výhradne rómske deti. Vyše 90 percent nerómskych detí chodí do školy v Liptovskom Hrádku.

Starosta je s poslancami v ostrom spore. Keď jeden z aktivistov vykonával na svojom dome búracie práce, starosta zneužil stavebný úrad, dané práce nafotil a postúpil ďalším orgánom. To všetko sa udialo v období, keď aktivisti riešili v obci nelegálne stavby.

Poslanci tak hlavného kontrolóra Ľudovíta Budzáka obviňujú z toho, že je so starostom spriaznený. Iniciatívne vraj vstupuje aj do zasadnutí obecného zastupiteľstva. Naopak, záujmy zastupiteľstva podľa nich zastupuje nedostatočne. Do očí mu povedali, že stratil ich dôveru.

Pán Budzák, ktorý je mimochodom predsedom Združenia hlavných kontrolórov SR, poslancom namietal, že nie všetko je možné riešiť, ako si oni predstavujú a nie všetko je trestný čin. V tomto prípade je problematické dvojkoľajné postavenie hlavného kontrolóra, keďže je volený zastupiteľstvom, a to mu takisto ukladá úlohy, ale ako zamestnanec podlieha starostovi.

Na našom stretnutí nedošlo k vyjasneniu si stanovísk a obe strany sa rozišli bez nádeje na zlepšenie vzťahov. Napriek tomu sme poslancom vysvetlili niektoré aspekty práce kontrolóra a apelovali sme u jednej aj druhej strany na hľadanie konsenzu a pri sporných veciach sme ponúkli spoluprácu na riešeníach.

Vzťahy „poslanci - kontrolór“ v obci Pribylina prišiel komunikovať aj poslanec NR SR Ondrej Dostál.

Vysoké Tatry - Tatranská Lomnica

Mesto Vysoké Tatry má jedno výrazné špecifikum. Nie je to mesto v pravom slova zmysle, keďže jeho samospráva sa skladá z troch katastrálnych území – Starý Smokovec, Tatranská Lomnica a Štrbské Pleso – ktoré sa ďalej delia na pätnásť osád. Rozlohou je to druhé najväčšie mesto na Slovensku, pričom tu žije len niečo málo nad 4 tisíc obyvateľov, z toho približne 60 percent v dôchodkovom veku. Z toho plynú veľké finančné problémy, keď je ťažké si plniť základné povinnosti ako vývoz odpadu, kosenie či odhŕňanie snehu.

O situácii v meste nám porozprával Michal Hanč, čerstvý poslanec, ktorý sa do zastupiteľstva dostal až v roku 2016 ako náhradník. Pomery v desaťčlennom zastupiteľstve popisuje nasledovne: štyria poslanci za ľudí, štyria za investorov a dvaja večne nerozhodní.

Práve aktivity „ambiciózných“ investorov kolú poslancovi Hančovi oči. V jeho domácej Tatranskej Lomnici chcel podnikateľ Branislav Stankovič vybudovať tenisové kurty. Plány pritom boli veľkolepé. Investor hovoril o tom, že na nové športovisko dotiahne špičkové

turnaje ATP Challenge Tour.

V Tatranskej Lomnici sme okrem medvedov riešili aj spôsob ako vylepšiť prípravu mestského rozpočtu.

Z výstavby kurtov bola však naraz medializovaná kauza. Hanč nebol principiálne proti výstavbe kurtov, hoci prezentovaná návratnosť investícií je nereálna. Nepozdávala sa mu však lokalita – legendárna oblasť Jazierko, ktorú väčšina Lomničanov považuje za špeciálne miesto.

Podozrivý bol aj spôsob, akým sa o výstavbe kurtov hlasovalo na zastupiteľstve. Projekt nebol na programe zasadnutia, hlasovalo sa o ňom na poslednú chvíľu, bez diskusie, bez predošlého stretnutia. Avšak primátor, ktorý za kurty loboval, si získal na svoju stranu väčšinu poslancov, ktorí projekt odklepli. Nasledoval však ohromný verejný tlak. Aktivisti vo Vysokých Tatrách distribuovali 2 tisíc letákov, usporiadali aj verejné zhromaždenie, na ktoré prišlo 150 ľudí. Primátor, ktorý nebol zvyknutý na takú vlnu nevôle, nakoniec ustúpil a uznesenie nepodpísal. Investor Stankovič sa postaral o humornú vložku, keď sa v bezprostrednej reakcii na primátorovo rozhodnutie preriekol v dokrútku TV JOJ: „Veď Jano mi to sľúbil“.

Tatraci krúčia hlavou aj nad európskym projektom tzv. staničiek pre medvede. Ide o kovové konštrukcie, ktoré majú zabrániť med

ved'om prístup ku komunálnemu odpadu. V úvodných týždňoch po realizácii projektu prichádzalo k tragikomickým situáciám, keď odpadové koše na sklo a papier boli vo vnútri staničky, ale bežný odpad vonku. Mnohí starší občania mali taktiež problém otvoriť bránu, či pohybovať sa v stiesnených priestoroch. Práve naopak, medvede nemali problém sa dostať dovnútra cez medzierku hore. Preto občania vtipkujú, že postavili akurát drahé preliezky pre medvede. Projekt financovaný z Envirofondu stál 1,2 mil. eur, pričom sa plánuje druhé kolo.

ZOMOS len výnimočne vstupuje so svojou pomocou do miest, kde je obyčajne dostatočné množstvo aktívnych občanov, ktorí poznajú Zákon o obecnom zriadení a vedia sa pohybovať v samosprávnom prostredí mesta. Tatry sme navštívili a vymenili sme si skúsenosti vzhľadom k tomu, že sme boli na stretnutí s aktivistami v Poprade. Poslanec Michal Hanč sa stal členom ZOMOS, preto bolo pochopiteľné, že sme prišli podporiť jeho aktivity aj ako poslanca MsZ.

V meste Vysoké Tatry postavili tzv. staničky, ktoré majú zabrániť medveďom, aby sa dostali ku komunálnemu odpadu. Niektoré staničky boli riešené ešte pár týždňov dozadu tak, že napr. plast a sklo boli vo vnútri staničky a komunálny odpad vonku. Mnohí dôchodcovia majú problém otvoriť bránu, resp. sa v stiesnených priestoroch pohybovať. Pre overenie nedostatku priestoru sme vyslali poslanca NR SR, ktorý ho potvrdil. Naopak, medvede nemajú problém sa dostať dovnútra cez medzierku hore. Nehovoriac o tom, že vyvýšený povrch je nepraktický aj pre smetiárov. Projekt stál 1,2 mil., financovaný bol z Envirofondu.

Nálepkovo (okres Gelnica)

Volebné obdobie 2010 - 2014 bolo výnimkou, keď Ing. Dušan Daniel nebol starostom Nálepkova. Inak starostuje tejto obci už od roku 1990. Podľa spisovateľky Jany Pronskej, ktorá skončila v ostatných voľbách hneď za ním, je výsledkom starostovho šéfovania a kedysi prosperujúcej obce veľký úbytok mladých a ambiciózných ľudí. V Nálepkove je prítomný hospodársky a morálny úpadok.

Ešte aj dnes sa otvárajú kauzy z predošlých rokov a pribúdajú nové. Vnútorňa kontrola pritom nefunguje, lebo poslanci obecného zastupiteľstva sú v pozícii štatistov. Starosta sa porušovaniu zákonov nielenže nevyhýba, ale k nemu nabáda aj poslancov. Prokuratúra i NKÚ v mnohých prípadoch potvrdili, že v obci Nálepkovo došlo k porušeniu Zákona o obecnom zriadení, o rozpočtových pravidlách, o povinnom zverejňovaní a podobne.

Ani najčerstvejšie prešľapy staronového starostu nenechávajú aktivistov chladnými. Pred voľbami nelegálne vyrúbala dreviny v území NATURA 2000 v hodnote 5 000 eur. Za tento čin bol trestne stíhaný, avšak keď sa po voľbách opäť stal starostom, využil inštitút účinnej ľútosti. S Okresným úradom životného prostredia sa dohodol, že na účet obce zloží 3 000 eur a územie revitalizuje. Ako starosta potom kontroloval sám seba pri vykonaní prác, ktoré mal urobiť ako občan.

Nečinnosť úradov sme rozdebatovali v príjemnom prostredí záhrady aktivistov Pronskeých.

Starosta takisto vo funkcii myslel na svoju rodinu. Na pozíciu hlavnej kontrolórky sa dostala jeho nevesta, zamestnal aj nevestinu matku, rodinných priateľov a bývalých spolupracovníkov. Ani na jednu pozíciu nebolo vyhlásené výberové konanie. Štatutár obce ani na základe viacerých žiadostí v súlade s infozákonom nezverejnil plat, odmeny a benefity týchto osôb.

Evergreenom v obecnej samospráve je zneužívanie inštitútu osobitného zreteľa. V Nálepkove bol vraj osobitný zreteľ zneužitý viackrát, najvýraznejšie však, keď starosta s právnikom, a to v rozpore so Zákonom o obecnom zriadení, kúpili pozemky od obce. V Nálepkove sa v tom období predávali pozemky za 75 Sk/m², starosta a právnik ich dostali za 4 Sk/m².

Rozpočtové pravidlá vo väčšine prípadov v Nálepkove začínajú a končia schválením rozpočtu na kalendárny rok. Rozpočtové opatrenia, ktoré sú povinnou súčasťou každej zmeny v rozpočte, sú zriedkavé, poväčšine hromadné v polovici či na konci roka, keď už boli zmeny zrealizované. Starosta vôbec nerešpektuje finančný limit, ktorým poslanci vo VZN určili jeho právomoci i hospodárenie s finančnými prostriedkami i majetkom obce.

Za tie roky sa nazbieralo omnoho viac prešľapov starostu, ale zatiaľ mu všetko prechádza nielen vďaka benevolentnosti úradov a štátu, ale aj pre nezáujem občanov kontrolovať svojich volených zástupcov. Napriek tomu aktivisti vykonali v obci kus práce, a preto im nemôžeme odporučiť nič iné, len vytrvalo pokračovať v monitorovaní starostových prešľapov, podávať oznámenia vždy, ak príde k porušeniu zákona, informovať obyvateľov obce a samozrejme urobiť všetko, aby blížiac sa voľby znamenali koniec súčasnému vládnutiu.

Vyšný Mirošov (okres Svidník)

V prípade Vyšného Mirošova sme sa stretli s poslancom obecného zastupiteľstva obce Vyšný Mirošov v Bardejove a podrobne sme sa zoznámili asi s najrozsiahlejším porušovaním zákonov zo strany starostu v histórii ZOMOS. S tamojšími obecnými poslancami sa ZOMOS kontaktoval v roku 2015, keď starosta oznámil šiestim členom zastupiteľstva, že im zanikol mandát. Malo sa tak stať, lebo podpísali dohodu o vykonaní práce s obcou.

Malo ísť o čistenie vojenského cintorína, no poslanci namietali, že nešlo o zamestnanecký vzťah a žiadne práce ani nikdy nevykonávali. Problémom však bolo samotné podpísanie dohody o vykonaní práce. Paradoxné je, že za nich nastúpili už náhradníci, vrátane jednej zamestnankyne obce. Takýto podraz na nich starosta ušil vtedy, keď začali zisťovať veľmi podozrivé finančné transakcie s obecnými peniazmi.

V tomto prípade podal trestné oznámenie hlavný kontrolór. Za pravdu im dal aj NKÚ, ktorý zistil nekalé šafárenie s obecnými prostriedkami. Ešte v decembri 2014 bol starosta obžalovaný, že spreneveril viac ako 150 tis. eur. Na pojednávania chodí zriedka, a tak bol súd odročený už dvadsaťkrát.

Starosta podľa obžaloby v rozmedzí rokov 2011 až 2013 vykonal celkom 38 finančných transakcií z obecných účtov. Peniaze previedol či už na účet futbalového klubu, alebo účty svojich príbuzných a kamarátov, či na firmu jeho manželky a švagrinej.

Tieto prostriedky používal na vlastnú potrebu, pričom transakcie označoval ako mylnú platbu. Po intervencii poslancov predložil o týchto prevodoch falošné výpisy z účtu. Poslanci, ktorí v tejto veci nedali starostovi dýchať, nakoniec pravé výpisy našli. Na smetisku. Starosta Petraník ďalej podľa obžaloby vyberal peniaze z mestskej pokladnice a ukrýval ich v utajenom sejfe na obecnej úrade. Dokonca neodvádzal ani povinné platby do Sociálnej poisťovne. Naria dili mu preto zrážky zo mzdy, čo on však ignoroval. Dopustil sa tak nielen sprenevery, ale aj marenia exekučného konania a zneužitia právomoci verejného činiteľa.

Po jednom z odročených súdnych pojednávanií, na ktoré sa starosta síce dostavil, ale svedkovia nie, pre média na otázku, kam išli predmetné peniaze povedal, že na výplaty.

Zarážajúce je, že ani tieto problémy so zákonom neprekážajú starostovi, aby ďalej pokračoval v trestnej činnosti. Na poslednom súdnom pojednávaní v júli tohto roka vyplynulo, že starosta si posielal výplatu dokonca dvakrát – raz s exekučnou zrážkou a raz v plnej výške. Taktiež financie, ktoré mal dostať za faktúry za odpad si previedol na vlastný účet. Išlo o približne 10 tis. eur. Účtovníčka spoločnej úradovne to zapísala ako pohľadávku voči zamestnancovi. Ďalšie súdne pojednávanie má byť v októbri.

Poslanci sú frustrovaní, že sa starosta vyhýba súdu. Naposledy preto, lebo mal potvrdenú dočasnú práceneschopnosť. Je neuveriteľné, že po tom všetkom nie je starosta vo väzbe, kde by sa potom ľahšie dokazovala jeho vina. Iní občania v obci sa však boja, lebo starosta sa vyhráža svojimi ďalekosiahlymi stykmi.

Počas našej návštevy vo Vyšnom Mirošove sme ho nezastihli na úrade, ale predpokladáme, že by ani nebol veľmi ochotný hovoriť o svojich nezákonných postupoch.

V tomto prípade je dôležité, že poslanci sa nedali zastrašiť a trezlivito, postupne odhaľovali nezákonnú činnosť starostu a poskytli informácie orgánom činným v trestnom konaní. Úvahy o organizovaní miestneho referenda o odvolaní starostu sme rýchlo zamietli, pretože strach z vyhrážok, šikanovania a nepríjemností so starostom, ktorý v tomto prípade môže využiť svoj vplyv na obyvateľov obce, je veľký a mnoho ľudí by to jednoducho psychicky neustálo. Bohužiaľ je to veľmi silná zbraň negatívne zmýšľajúcich starostov, ktorí si takýmto spôsobom predlžujú akúsi nútenú akceptáciu, až kým veci neprasknú na trestnoprávnej rovine.

Inštitút referenda o odvolaní starostu je síce dokonalý nástroj na jeho odvolanie, je však veľmi dôležité, aká je nálada voličov a či bude dosiahnutá ich potrebná nad 50% účasť. V tomto prípade teda trezlivito čakáme, kedy prejde trezlivosť sudcovi.

Pred obecným úradom vo Vyšnom Mirošove, kde sme márne hľadali starostu obce.

Breznička (okres Stropkov)

Príbeh Brezničky bol strastiplný, ale je jedným z tých, ktoré majú šťastný koniec. V tejto malej dedinke nás privítal starší manželský pár Fedorcovcov, s ktorými ZOMOS už dlhšiu dobu komunikoval a spoločne sme hľadali riešenia.

Obaja si počas svojho dlhoročného aktívneho pôsobenia role v zastupiteľstve vzácnne podelili – v predošlých volebných obdobiach bola poslankyňou pani Fedorcová, dnes je v zastupiteľstve pán Fedorco. Obec má do 130 obyvateľov, a tak už podstatnú časť jej skromného rozpočtu pokrýva samotná obecná správa. Avšak, bývalý starosta aj s takto oklieštenými financiami narábal pomerne laxne, s majetkom nehovoriac. Počas inventarizácie sa zistilo, že obci chýba kosačka, motorová píla či kopírovačka, ale aj mnoho ďalších vecí z inventára obce.

So starostkou obce, Monikou Leľovou.

Tento majetok bolo potrebné hľadať práve doma u pána starostu. Za nos vodil aj vyšetrovateľa, no očividne mu to ani veľa práce nedalo. Na opakované naliehanie občanov vyšetrovateľ odvetil: „Ale mne sľúbil, že vráti“. No týždeň pred voľbami bol majetok vrátený, vrátaných aj dvadsať dlho hľadaných stoličiek, ktoré boli vraj zapožičané susednej obci Potôčky. Vďaka odhodlaniu a vytrvalosti, s akou sa pustili obyvatelia tejto malej obce do usporiadania všetkých záležitostí obce, napriek nepodarenému starostovi, sa veci začali dariť.

Uprednostňovanie osobnej prosperity pred prosperitou obce bolo zjavné a bolo potrebné tieto snahy starostu zastaviť. Starosta si napríklad dvakrát vyplatil peniaze za ten istý benzín – raz do kosačky, inokedy ako „cesták“. Aj z týchto dôvodov zastupiteľstvo stoplo starostovi na niekoľko mesiacov plat a takisto ho zaviazalo pre komunikáciu s bankou – bol potrebný podpis aspoň dvoch poslancov. Ani bežné obyvateľstvo však nestratilo ostražitosť a o veci verejné sa pravidelne zaujímal. V obci sa organizovali verejné zhromaždenia, na ktoré chodilo a stále chodí približne polovica občanov.

Po jeho porážke v komunálnych voľbách bolo problematické preberanie agendy. Dnes už bývalý starosta dva roky nevedol eviden-

ciu prijatej a odoslanej pošty. Nová starostka Leľová sa prvý týždeň nevedela prihlásiť ani na služobný počítač. Jej predchodca si nevedel spomenúť na heslo, ktoré bolo v tvare „SLOVENSKAREPUBLIKA“. Prácu novej starostky si manželia pochvaľujú. Zamestnaná je na polovičný úväzok, v úrade je každý pracovný deň doobeda. Šetriť sa snaží napríklad aj tak, že sama vedie obci účtovníctvo – vyplýva to z jej civilného povolania.

Odliv občanov sa snaží starostka s poslancami riešiť vybudovaním obecnej identity. Počas našej návštevy nás manželia Fedorcovci spolu s pani starostkou povodili po obecnom úrade, kde majú trvalú výstavu tradičného ľudového umenia z regiónu. O jej zozbieranie sa pričínila sama pani Fedorcová. Pozitívny príbeh Brezničky poukazuje na najtradičnejšie odporúčanie ZOMOSu – ak to nejde inak, je potrebné vyhrať voľby, čomu zákonite musí predchádzať aj intenzívna práca s obyvateľmi obce.

V obci Breznička sme s poslancom zastupiteľstva zhodnotili našu spoluprácu a ich prácu po pozitívnych zmenách po voľbách. Aj tento prípad malej obce na východe Slovenska dokumentuje, že veci sa dajú meniť, aj keď to chce veľa úsilia. Príbeh z tejto obce dokumentuje aj úspešnosť realizácie návrhov ZOMOS na riešenie problémov v minulosti.

Veľa pre to urobili práve manželia na fotografii. Klobúk dole ☺.

Čičava (okres Vranov nad Topľou)

Práve prebiehajúce volebné obdobie v Čičave pripomína celkom slušnú kriminálku s pocitmi ako na hojdačke, raz dolu, raz hore.

Lebo tak to je s riadením obce v posledných rokoch.

Problémy obce súvisia aj s početnou rómskou komunitou. Sľúbila im nespĺniteľné veci a keď sa sľuby logicky nepodarilo naplniť, časť z oklamaných voličov začala prejavovať nespokojnosť.

Na ZOMOS sa obrátili obecní poslanci pre neustále problémy so starostkou, ktorá zneužívala Rómov pred ostatnými komunálnymi voľbami v roku 2014. V rámci Zomos Tour sme obec následne navštívili prvýkrát už v roku 2015 a venovali sme sa prevažne príprave a samotnému konaniu referenda o odvolaní starostky.

Občania zorganizovali petíciu za odvolanie starostky a zastupiteľstvo následne vyhlásilo referendum za jej odvolanie. To však bolo neúspešné pre nízku účasť a nerozhodnosť druhej skupiny rómskych voličov. Tá bola pod vplyvom starostky dostala pokyn nezúčastniť sa. Starostka ešte v príprave napadla neplatnosť vyhlásenia referenda a podala trestné oznámenie pre jeho nezákonnosť. Namietala, že VZN, ktorým poslanci schválili miestne referendum, neviselo na úradnej tabuli pätnásť dní.

Členovia komisie pri referende o odvolaní starostky obce Čičava.

O necelého pol roka bolo vyhlásené ďalšie referendum, ktoré už teraz s vyše 53 percentnou účasťou bolo platné a starostka bola odvolaná. Ako zastupujúci starosta nastúpil poslanec zastupiteľstva Dušan Vileník a urobil maximum pre usporiadanie agendy aj vzťahov v obci.

V doplňujúcich voľbách však tesným rozdielom vyhral rómsky kandidát, ktorého po necelom roku vo funkcii zatkla polícia pre dítovanie drog a je stále vo výkone väzby. Situácia v obci je teraz veľmi napätá z dôvodu problematických vzťahov v rómskej komunite.

V súčasnosti vedie obec opäť zastupujúci starosta Dušan Vileník a čaká sa, či bude starosta odsúdený, a zanikne mu tak mandát.

ZOMOS poskytoval odborné poradenstvo pri príprave referenda, monitoroval voľby aj priebeh plebiscitu a úzko spolupracuje so zastupujúcim starostom. Pri referendách sa účinne využila naša publikácia Miestne referendum o odvolaní starostu.

Na záver treba konštatovať, že práca s rómskym etnikom má svoje špecifiká a jedným z problémov je ich ľahká ovplyvniteľnosť pozitívnym, ale častejšie negatívnym smerom vždy, keď išlo o kľúčové momenty pri voľbách či uskutočnených dvoch referendách.

Čierne Pole (okres Michalovce)

V snahe získať pomoc pri riešení problémov so starostom obce Čierne Pole okr. Michalovce navštívili aktívni poslanci aj starostku obce Ruská, Eriku Lakatošovú, ktorá si ešte ako zamestnankyňa obce užila veľa nepríjemností s bývalým starostom. Kontaktovala nás s manželmi Magdou a Vladimírom Vincovými. Netrvalo dlho, počas najbližšieho zasadania zastupiteľstva obce Čierne Pole sme sa nestačili diviť, čoho sme boli svedkami. Pán starosta JUDr. Sijka nás osobne zastavoval pri vchode do rokovacej miestnosti s rôznymi otázkami pri snahe lustrovať nás a nevpustiť dnu.

Pri starostovi akého majú v Čiernom Polí je pochopiteľné, že sme sa pri analýze protiopatrení zdržali dlhšie.

Na jeho otázku: „Kto ste?“, sa spravidla dozvedel, že sme občania, na čo reagoval ozaj rozkošne a „fundovane“, asi takto: „Ale nie ste občania našej obce a toto je len pre našich ☺ a poslanci tu majú také svoje stretnutie.“ Ozaj kvalifikovaná odpoveď starostu s právnym vzdelaním a titulom JUDr. Aj ďalšie jeho chaotické vedenie zasadania zastupiteľstva sa nieslo v tomto štýle.

Konanie a prejav starostu dokazoval nepochopenie podstaty samosprávy a jeho chovanie samovládca, ktorý na nič nepotrebuje rozhodnutie zastupiteľstva či vyjadrenie občanov, bolo dominantným počas celého priebehu zasadania zastupiteľstva. Naše zistenia boli až tragikomické a keď sme si do tejto mozaiky priradili aj činnosť hlavnej kontrolórky, ktorá si neplní svoje povinnosti a zrejme aj kryje starostu. Sme sa nedivili ani jeho výroku: „Kontrolujem to, čo mi dá a robím len toľko, za koľko som platená.“

Starosta svojvoľne, teda väčšinou bez odsúhlasenia obecným zastupiteľstvom, čerpá a uzatvára európske či štátne projekty (napr. z ministerstva školstva). Robí tak bez ohľadu na to, či obec vôbec má prostriedky na spoluprácu, alebo či vie poskytnúť personálne a kapacitné zabezpečenie.

O projektoch začne starosta rozprávať až vtedy, keď je už daná vec hotová a zazmluvnená, teda bez možnosti pripomienkovania a odsúhlasenia zastupiteľstvom. Podľa poslancov tak zámerne utajuje kľúčové detaily projektov, a môže tak prichádzať k porušeniu zákona.

Od začiatku svojho funkčného obdobia starostu v roku 2014 nie sú k dispozícii základné dokumenty obce ako štatút, rokovací poriadok, zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom obce. Chýbajú taktiež ostatné dokumenty ako zmluvy, zápisnice, uznesenia, účtovné doklady. Keďže v predošlom volebnom období bol súčasný starosta zástupcom a jeho brat starostom, poslanci sa domnievajú, že k dispozícii nebudú dokumenty ani z týchto rokov.

Starosta neodpovedá, prípadne reaguje na žiadosti na základe infozákona nekompetentne, a to ako poslancom zastupiteľstva, občanom obce, členom ZOMOSu, tak aj právnym zástupcom poslancov. Taktiež nedostatočne informuje o činnosti samosprávy. Na webe obce sa nachádza ako posledná zápisnica z májového zasadnutia v roku 2016. Zamestnávaný je neznámy počet zamestnancov pre administratívne práce, účtovníctvo či opatrovateľskú službu. Poslanci nepoznajú ani skutočný počet aktívnych pracovníkov.

Smejeme sa, lebo niektoré činy starostu sú až tragikomické.

Keď sa poslanci začali dôkladne zaujímať o činnosť starostu, začali sa diať zvláštne veci. Poslankyni Magdaléne Vincovej je starostom bránené vykonávať poslanecký mandát, ktorý jej údajne zanikol vykonštruovanou antidatovanou zápisnicou o jej vzdaní sa mandátu, ktorú vytvoril a sám podpísal starosta obce. Jej náhradníčka nastúpila bez zloženia sľubu pred poslancami na zastupiteľstve a odmieta informovať zastupiteľstvo, kedy sľub poslankyne zložila. Situácia vyvrcholila svojvoľnou rekonštrukciou škôlky napriek nesúhlasu štyroch z piatich poslancov, ktorí pôvodné uznesenie zrušili. Vrcholom bola aj osobná účasť ministra školstva Plavčana na otvorení materskej školy, ktorej rekonštrukciu zastupiteľstvo neodúhlasilo a zrušilo aj uznesenie o zámere rekonštruovať priestory už zrušenej materskej školy.

Obec Čierne Pole patrí do regiónu s pôsobnosťou člena Správnej rady ZOMOS Petra Uhlára, s ktorým okrem iných riešia problematiku so starostom. Viaceré trestné oznámenia boli odmietnuté a čakáme na prvé pojednávanie v prípade fiktívneho zániku mandátu poslankyne Vincovej, kde budú aj členovia ZOMOS vypovedať ako svedkovia.

Situácia v tejto obci poukazuje na nutnosť voliť kandidátov na starostov s rozvahou, a nie len na základe povrchného poznania, resp. osobných sympatií ku kandidátovi bez kritického zhodnotenia jeho schopností, ktoré môže využiť v prospech svojej obce. Nie je to jednoduché, lebo aj v tejto obci kandidoval JUDr. Sijka s podporou súčasných oponentov, ktorých jednoducho svojim konaním sklamal a stratil ich dôveru. Problémom sa ukazuje aj malá voličská základňa, ktorú je jednoduchšie v podmienkach malej obce dostať do omylu, čo sa práve aj v Čiernom Poli stalo a následky sa odstraňujú len veľmi ťažko.

Podstatné je, že aktéri sporov v tejto samospráve využívajú právny systém SR na návrat právneho stavu v obci a úplne pochopiteľne sa venujeme priebežne a spoločne aj aktivitám smerujúcim k úspešným voľbám.

V Malčiciach sme si od tunajších občanov vypočuli, ako starosta často koná nad rámec svojich kompetencií. Tento príbeh sa dostal aj na pôdu Národnej rady, kde náš člen a zároveň poslanec parlamentu, Ondrej Dostál, dvakrát interpeloval ministra vnútra. V tejto obci bola starostkou počas troch volebných období pani Marta Tomková, a to v rokoch 1998 – 2010. Pod jej vedením si obec plnila svoje úlohy a napredovala. Keď končila vo funkcii, realizovali sa tri projekty z eurofondov. Dnes na to môžu obyvatelia Malčíc len spomínať. Keď pani Tomková kandidovala po štvrtý raz, vo voľbách ju porazil pán František Lopašovský. Občania ho ironicky nazývajú „zemepán“. Pred zvolením za starostu podnikal v Trebišove ako hotelier, no zrejme nie veľmi úspešne, keď mu všetko zobrala exekúcia. Nový starosta dnes musí čeliť aj opozícii v obecnom zastupiteľstve, kde zo siedmich poslancov sú piati. To mu však nebráni v autonómnom rozhodovaní, keď neraz koná nad rámec svojich kompetencií či zákonov. V roku 2014 prihral výhodný nájom zdravotného strediska spriaznenému podnikateľovi. Ba čo viac, ten od obce vysúdil aj 120 tis. eur penále. Po tomto incidente si starosta vybavil práceneschopnosť. Počas jeho práceneschopnosti zástupkyňa starostu odhalila aj iné podozrivé veci, napríklad nehospodárne nakladanie so služobnými autami. V tom čase sa mnohým otvorili oči a starosta, v snahe zastaviť nastupujúcu informovanosť v obci, svoju zástupkyňu odvolal. To bolo ešte v súlade so zákonom, lebo taký úkon spadá do jeho kompetencie.

No ako spor v obci kulminoval, starosta odvolal hlavnú kontrolorku. To je už záležitosť, ktorú má podľa zákona v moci zastupiteľstvo. No ešte absurdnejším bolo odvolanie veliteľa dobrovoľného hasičského zboru.

V Malčiciach sme si podelili témy, pretože ich starosta produkuje neúrekom

Práve v tejto veci interpeloval Ondrej Dostál ministra vnútra. Ten je nielenže starostov stranícky kolega, ale ako minister vnútra inicioval investovanie nemalých finančných prostriedkov do modernizácie zbrojníc DHZ. V Malčiciach však vo februári 2017 starosta odvolal veliteľa DHZ, hoci ho k tomu nič neoprávňuje. Následne vymenil na zbrojnici zámky, a znemožnil tak hasičom prístup k technike vrátane vozidla, ktoré obci v roku 2015 minister slávnostne odovzdal. Hasičský zbor tak nemôže využívať pri výjazdoch svoju techniku, čím dochádza k všeobecnému ohrozeniu. Počas letných parlamentných prázdnin poslancovi Dostálovi odpovedala štátna tajomníčka MV SR Saková, ktorá uviedla, že predmetný hasičský zbor nie je DHZ, ale Dobrovoľný hasičský zbor obce (DHZO), a tak starosta mal na odvolanie jeho veliteľa právo. Starosta ministerstvu prisľúbil, že čoskoro vymenuje kvalifikovaného veliteľa. Medzitým sa v septembri uskutočnila členská schôdza DHZ, kde starosta Lopašovský sľúbil hasičom, že nebude zasahovať do ich činnosti pod podmienkou, že prejdú do DHZO. Členovia zboru o tomto

Prvý z ľava, veliteľ DHZ v Malčiciach Miroslav Koloží, ktorý nám priblížil nezákonné postupy starostu.

návrhu hlasovali a jednomyseľne ho odmietli. Je evidentné, že v obci Malčice funguje DHZ, ktorého členov starosta obce nedokáže prinútiť, aby vstúpili do jeho DHZO, ktorý sa ako štatutár obce pokúša založiť. DHZ je kvôli obštrukciám starostu nútený zasahovať s vypožičanou technikou Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Michalovciach. Preto v danej záležitosti podal poslanec Dostál na septembrovej schôdzi druhú interpeláciu ministrovi. Zarážajúce je, že starosta obce vedome klame a zavádza aj ministra vnútra a jeho podriadení, vrátane prezidenta Hasičského zboru SR, sa nechajú takýmto človekom vodiť za nos. Zrejme si táto situácia, okrem ďalšej interpelácie v parlamente, vyžiada aj dlhodobú pozornosť ZOMOSu, pretože tento absurdný prípad nie je v konaní starostu Malčíc jediný. S aktivistami obce sme v permanentnom kontakte a momentálne spolu riešime, okrem iných prehreškov starostu aj trestné oznámenie na podozrenie zo spáchania subvenčného podvodu.

OBEC MALČICE, sídlo Obecný úrad, Hlavná 176, 072 06 Malčice

Titl: Jozef Tomko
Hlavný kontrolór obce Malčice
072 06 Malčice

Vaša značka:	Naša značka:	Vybavuje:	Dátum:
	128/17	Lopošovský	01.03.2017

Vec: **Upozornenie**

Upozorňujeme Vás, že ste hrubým spôsobom porušili zákon o obecnom zriadení a to tým, že ste sa vedome zúčastnili nezákonnej schôdze napriek zákazu starostu obce.

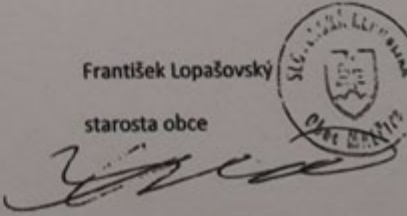
Ďalej Vás upozorňujeme, že získanie akýchkoľvek písomnosti z úradu bez prítomnosti starostu je považované za nezákonne získané. Upozorňujeme Vás, že nemáte právo kontrolovať mojich zamestnancov. Môžete kontrolovať iba činnosť starostu, a to iba za jeho prítomnosti. Ináč je Vaša činnosť nezákonná a neplatná.

Zvažujem zaslanie trestného oznámenia na Vás pre podozrenie z členstva v zločineckej skupine, ktorá bola založená za účelom znefunkčenia činnosti obce a s podozrením na pokus o rozkrádanie obecného majetku.

Keďže ste niekoľkokrát hrubým spôsobom porušili zákon o obecnom zriadení, stratili ste dôveru starostu a stratili ste morálny kredit naďalej vykonávať funkciu hlavného kontrolóra obce.

Žiadam Vaše okamžité zloženie funkcie hlavného kontrolóra obce. V opačnom prípade bude vaše konanie vyšetrovať prokuratúra.

František Lopošovský
starosta obce

Toto sa len tak nevidí.

1. Starosta sa vyhráza hlavnému kontrolórovi obce trestným oznámením pre podozrenie z členstva v zločineckej organizácii. Lebo sa zúčastnil „nezákonnej schôdze napriek zákazu starostu obce“. Starosta pritom nemôže kontrolórovi nič zakazovať.

2. Starosta upozorňuje kontrolóra, že „získanie akýchkoľvek písomnosti z úradu bez prítomnosti starostu je považované za nezákonne získané“. Blbosť, nič také nevyplýva zo žiadneho zákona.

3. Kontrolór vraj nemá právo kontrolovať zamestnancov obce. Blbosť.

4. Kontrolór vraj môže kontrolovať iba činnosť starostu, a to iba za jeho prítomnosti. Nezmysel.

5. Starosta žiada kontrolóra o okamžité zloženie funkcie pre stratu dôvery starostu. Hlúposť. Kontrolóra volí zastupiteľstvo. A môže ho odvolať len zastupiteľstvo zo zákonom stanovených dôvodov. Nie len tak.

Čo veta, to perla. Malčice, Malčice, ako to, že sme toto o vás dosiaľ nevedeli? Dnešným dňom ste boli zanesené na mapu bizarných samospráv. A ZOMOSu pribudla ďalšia obec, ktorou sa nemôže nezaoberať.

Cejkov (okres Trebišov)

Počas celej Zomos Tour nás čakalo najviac aktívnych a nahnevaných občanov práve v Cejkove. Stretnúť sme sa však museli v susednej obci Brehov, keďže viacerí mali obavy z ich starostu.

Najväčším problémom v obci je zneužívanie právomoci starostu. Nezniesiteľné je jeho arogantné správanie, ktoré ústi do šikanovania aktívnych pracovníkov. Ešte horšie sa to prejavuje voči učiteľkám v miestnej základnej škole, kde si dosadil jemu lojálneho riaditeľa školy. Tomuto prípadu sa v obsiahlej reportáži venovala aj RTVS.

Voľba riaditeľa základnej školy neprebehla v súlade so zákonom. Neboli splnené základné náležitosti, keďže voľby sa nezúčastnila nadpolovičná väčšina ľudí oprávnených v tejto veci hlasovať. Konštatoval to aj odbor školstva OÚ v Košiciach. To nebránilo starostovi, aby riaditeľa vymenoval.

Svoje problémy so starostom nám prišlo vyrozprávať až 15 obyvateľov Cejkova.

Riaditeľ je voči starostovi až príliš servilný a umožňuje mu, aby školu riadil vlastne sám. Obzvlášť hrubý je najmä voči ženám učiteľkám. Tie sa sťažujú na bossing, teda na psychické šikanovanie. Mnohé si musia pred vyučovacím dňom zobrať tabletku, aby prežili deň. V tejto veci sa ich zastal aj ich mužský kolega.

O neskutočnej lojalite riaditeľa k starostovi hovorí práve dokrútko RTVS, keď reportér oslovil riaditeľa so žiadosťou o vyjadrenie a on pred kamerami zavola starostovi, či sa môže vyjadriť.

Škola pritom dlhé roky fungovala bezproblémovo, až kým sa jej zriaďovateľom nestala obec. A tak sa škola, podľa bývalej riaditeľky Bojkovej, stala rukojemníkom starostu, ktorý sa vyhrážal, že peniaze obci poskytne len za jemu stanovených podmienok. Nakoniec musela po 24 rokoch služby zo školy odísť. Jej nástupkyňa sa ohriala vo funkcii len pár mesiacov, až bol napokon dosadený pohodlný riaditeľ.

Starosta zasahuje do riadenia školy neuveriteľným spôsobom, s učiteľkami organizuje pravidelné porady, kde ich uráža a deptá. To všetko sa deje v riadnych vyučovacích hodinách, žiaci zostávajú bez dozoru.

Starosta zasahuje aj do personálnych záležitostí, určuje, koho môže škola prijať a koho nie. Nespokojným občanom tak zostáva komunikovať so spoluobčanmi cez Facebook, zriadili si stránku „Aj ja som Cejkov“. Naopak, starosta a riaditeľ sa objavujú v regionálnej televízii, kde forsírujú svoje stanoviská bez oponentúry. Poslednou kvapkou bol škandál riaditeľa, ako má riaditeľ základnej školy pohlavný styk na pohľad vyzerajúcou maloletou Rómkou v trebišovskom mestskom parku. Následne privolaná štátna polícia zistila, že daná Rómkka nebola maloletá, ale len nižšej postavy, ale napriek tomu je možno považovať takýto sex na verejnom mieste za nemiestny a už vôbec by si to nemal dovoliť riaditeľ školy. Dievčina, ako sama priznala, si zarába prostitúciou. Podľa manželov bol pán riaditeľ vtedy v podnapitom stave.

Riaditeľ školy si vinu nepriznal a podal trestné oznámenie za ohováranie. Starosta ho odmietol odvolať, pokiaľ sa toto podozrenie úradne nepotvrdí. Človek, ktorý je tak podozrivý z prehrešku nielen voči zákonu, ale aj morálke, nemá pozastavenú činnosť a ďalej učí aj deti na prvom stupni.

Starostove spôsoby riadenia tejto obce veľmi silne pripomínajú feudálne časy, a bohužiaľ takéto zneužívanie systému samosprávy vidíme na východe Slovenska veľmi často.

Aj táto obec nemá inú šancu, len využiť tajné hlasovanie v komunálnych voľbách, a zastaviť tak toto despotické vládnutie, ktoré svojim rozhodnutím umožnili voliči k svojej vlastnej škode. Na stretnutí s občanmi počas Zomos Tour sme navrhli, aby na ZOMOS poslali dotknutí obyvatelia svoje sťažnosti a neriešené prípady, aby sme mohli urobiť analýzu a pokúsiť sa spoločne nachádzať možné riešenia daných problémov, aj keď často vyzerajú na prvý pohľad neriešiteľne vzhľadom k postojom starostu obce. Ďalšie stretnutie sa bohužiaľ nepodarilo zatiaľ uskutočniť, a tak nastolené problémy pretrvávajú a čakáme na miestnu líderku Alžbetu Bojkovú, či sa jej opakovane podarí zorganizovať stretnutie, aby sme mohli slúbené možné postupy riešení čo najskôr uplatniť.

Účastníci Zomos Tour 2017 pri stretnutí s občanmi Cejkova, ktoré sa konalo v susednej obci Brehov, aby sme predišli prípadnej kolízii so starostom obce. Spolužitie je v tejto obci skutočne neúnosné a zdá sa, že ani mediácia a tlak na starostu, aby sa choval primerane k svojmu postaveniu, situáciu jeho oponentom nezlepšia. Žeby aj v tomto prípade rozhodli až voľby?

Krásnohorské Podhradie (okres Rožňava)

Krásnohorské Podhradie je obec, ktorá je neustále poznačená skazou hradu Krásna Hôrka, ktorý v roku 2012 vyhorel.

Je to však aj ďalší príbeh klasickej arogancie moci v podobe správania sa starostu. Ten nerešpektuje uznesenia zastupiteľstva a popiera kritiku jeho starostovania.

Ide o príklad starostu vládcu. V obecných novinách publikovala aj miestna členka ZOMOSu, Katarína Prekopová. Tá však bola odídená po sérii kritických článkov voči krokom obce. Starosta dal dokonca zabaviť aj celý náklad miestneho periodika, lebo sa mu nepáčilo, ako bol v ňom popísaný. V roku 2012 došlo k zvýšeniu napätia medzi rómskym a nerómskym obyvateľstvom v obci. Dôvodom bol práve incident ohľadom vyhorenia Krásnej Hôrky. Kulminoval tak dlhoročný problém s neriešením nele-

gálnych obydľí, teda čiernych stavieb, ktoré si rómske rodiny postavili v okolí. Občania začali volať po „čistení“ rómskej osady. Situáciu šikovne využil aj Marián Kotleba, ktorý si kúpil jeden z dotknutých pozemkov. Starosta Krásnohorského Podhradia vtedy sľuboval, že búracie práce nelegálnych stavieb je nariadené a čoskoro bude podpísané. Čakal len na dokumentáciu zo Stavebného úradu v Rožňave. Tam však o ničom nevedeli. Medzitým situáciu okolo čiernych stavieb začali riešiť orgány činné v trestnom konaní. Polícia na pokyn okresnej prokurátorky preverovala, či sa starosta nedopustil trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa.

Vznikajú tak podozrenia, že starosta nekoná pre kšeftovanie s Rómami. Problém je však tak vypuklý, že nemôže byť jednoducho zadobre so všetkými a obec je polarizovaná.

Dlho do noci sme hľadali možné spôsoby zlepšenia komunikácie so starostom a všeobecnej klímy v obci.

Nie je ťažké uhádnuť, čo treba robiť. Samozrejme, voliť starostu treba s rozvahou a s dostatočným poznaním ľudských hodnôt kandidáta.

V Krásnohorskom Podhradí sa to zatiaľ nepodarilo, aj keď samozrejme nie všetci majú tento pocit.

Diskusia aj o starostiach primátora.

Na záver jarnej časti našej Zomos Tour sme navštívili primátora Šiah, Štefana Gregora. Je prvým primátorom mesta Šahy so slovenskou národnosťou. Pomer slovenského a maďarského obyvateľstva v meste sa posledné roky vyrovnáva a aj teraz nový primátor narazí v zastupiteľstve na menšie národnostné rozbroje. Tie však našťastie nie sú najväčším problémom tamorej samosprávy.

Pán Gregor sa na ZOMOS obrátil ako občan so svojím problémom ešte v minulom období. Potešilo nás, že sa mu podarilo vyhrať voľby, stal sa primátorom, a problém si tak musel vyriešiť sám. Podľa nášho vedomia a dostupných informácií, ktoré v ZOMOSE máme, je súčasný primátor takým, akého by sme dopriali každému jednému mestu.

Samozrejme, aj on má svojich oponentov, ktorí mu ale nedovoľujú skĺznuť do rutiny či nebudaj do stavu, kde by bolo potrebné kritizovať jeho postupy či porušovanie zákonov.

Nám dobre známou pesničkou, aj z iných zastupiteľstiev, bola kritika niektorých poslancov, ktorí chodia na zasadnutia nepripravení a bez záujmu o prerokovávané veci.

Ako správni Zomosáci sme vrtali, aby sme zistili, či sú aj zjavné animozity medzi ním a poslancami, ktoré prechádzajú do otvoreného boja. Našiel sa jeden prípad, ktorý sa ťahal jeden celý rok. Primátor presadzoval kúpu pozemkov pre chystanú investíciu, ktorá mala priniesť približne 400 nových pracovných miest. Išlo o podnik ZF Slovakia, ktorý plánoval v Šahách postaviť výrobný závod na montovanie pohonov a podvozkov. Podnik mal byť naviazaný na už existujúci levický závod toho istého koncernu.

Primátorov zámer kritizovala mestská poslankyňa a blogerka, Gabriela Mezeiová, ktorej sa nepozdávala suma za kúpu pozemkov – cca 500 tis. eur, keď mesto tieto pozemky predalo pred desiatimi rokmi za 1 mil. Sk. Poslankyňa upozorňovala, že neexistuje záruka, že investor drahé pozemky od mesta odkúpi, ba ani neverila, že táto investícia je reálna.

Ako však už koncom septembra médiá informovali, v Šahách bol slávnostne poklepaný základný kameň nového podniku. Prvých 150 zamestnancov sa už zaúča v existujúcom závode v Leviciach. Toto je teda príbeh odhodlaného štatutára mesta, ktorý ustál tlak a nakoniec aj neprajníci museli kapitulovať pred jeho cieľavedomým postupom pri presadzovaní pozitívnych zmien v meste. V tomto prípade sme si radi vypočuli aj príbeh primátora, ktorý má ťažké srdce na zastupiteľstvo a spolupráca by mohla byť oveľa lepšia v prípade väčšej ochoty vzájomne sa počúvať. V našej praxi často riešime skôr problémy so starostami a primátormi, ale pri poznaní úrovne mnohých zastupiteľstiev nemáme v ZOMOSE problém byť účastníkmi najbližšieho zasadania MsZ v Šahách, a urobiť si tak názor na prácu zastupiteľstva priamo počas jeho zasadania.

Dali sme aj fototermín s primátorom ☺.

Ondrejovce (okres Levice)

Ondrejovce sú obec špecifická nielen tým, že sa tu nachádza krčma s veľavravným názvom „Robota“. Príbeh Ondrejoviec je aj z pohľadu tejto publikácie špecifický tým, že sa ZOMOS postavil na stranu starostu, ktorý je šikanovaný skupinou občanov, lepšie povedané kverulantov.

Súčasný starosta Bielokostolský, ktorý je vo funkcii už tretie volebné obdobie, je v nemilosti bývalej zamestnankyne obecného úradu Lovašovej, svojho predchodcu policajta – neúspešného kandidáta na starostu, no najmä manželského páru Hamranovcov.

ZOMOS kontaktovala pani Hamranová s tvrdením, že starosta založil v prospech PPA obecný majetok bez súhlasu zastupiteľstva. Po preverení pravdivosti tohto oznámenia sme konštatovali, že starosta len pochybil v texte uznesenia, keď pred podpísaním záložnej zmluvy odsúhlasilo zastupiteľstvo uznesenie, že berie na vedomie a nie, že súhlasí. Usúdili sme, že ide síce o chybu, ale nie o zámer a zastupiteľstvo informované bolo. Po oznámení, že nie je čo riešiť, začal pán Hamran starostu bombardovať nespočtým

množstvom infožiadostí a trestných oznámení. Tých bolo niekoľko desiatok, no nič nebolo začaté. S ohováraním nešetril ani ZOMOS.

Pozorne sme počúvali starostu a žasli nad tým, čoho je schopný jeden notorický sťažovateľ.

Starosta napriek obrovskému množstvu infožiadostí sa snažil vyhovieť a odpovedal. Keď sa však v jednom prípade pánovi Hamranovi zdalo, že odpoveď na infožiadosť neprišla dostatočne rýchlo a podľa jeho predstáv, absurdným spôsobom si od obecného úradu žiada 5 000 eur za vzniknutú nemajetkovú ujmu.

Keď už bolo šikanovanie pánom Hamranom cez rôzne inštitúcie neúnosné a deštručná činnosť tohto pána negatívne pôsobila aj na život v obci, zorganizovali obyvatelia Ondrejoviec petíciu proti Hamranovej činnosti adresovanú viacerým inštitúciám. Pán Hamran nechodí na zasadnutia zastupiteľstva, hoci sú verejné. Následne si vyžiada kompletný spisový materiál a po takmer každom zasadnutí sa zdá, že hľadá dôvod pre podanie trestného oznámenia. Občania sa preto boja chodiť na zasadnutia či podpisovať sa na prezenčnú listinu, lebo sa stávajú minimálne svedkami pri prešetrovaniach jeho podaní. Občania sa tak pomaly viac stretávajú na chodbe polície než v uliciach dediny. Petíciu podpísalo zo 462 obyvateľov obce až 138 občanov. Pán Hamran si nič lepšie ani nemohol priať, pretože následne žiadal o nemajetkovú ujmu 129 tis. eur – 10 tis. za každého organizátora petície a 500 eur za každé

ho, kto podpísal. Pán Hamran medzitým zažaloval aj vyšetrovateľa a svoje podania adresoval na minimálne 28 inštitúcií. Od všetkých úrovni prokuratúry, cez prezidenta republiky, ministra financií, spravodlivosti, televíziu Markíza, TA3, Nový Čas, Sozu, až po Transparency International a ZOMOS. Okresná prokurátorka si určite oddýchne na materskej dovolenke, keďže polovica jej práce bola Ondrejovce vďaka iniciatíve dotyčného pána.

Hamranovci sa však proti starostovi spriahli aj s bývalou zamestnankyňou ObÚ, ktorá aj s pomocou písomných materiálov, ktoré si prisvojila pred odchodom z úradu, viac ako pravdepodobne participovala na koncipovaní šikanózných infožiadostí.

Starosta musel po voľbách vysvetlovať „čiernu prácu“, keď zistila a oznámila nahlásenie novej zamestnankyne o dva dni neskôr, aj keď s dňom nástupu do zamestnania. Pikantný príbeh na obecnom úrade sa odohral, keď prišla NAKA, keďže im oznámila, že je tam držaná násilím. Myslíme si, že to je už trochu prisilná káva ☺.

Pekný príbeh bol aj s nastraženými peniazmi na starostu, keď sa snažila dokázať ich odcudzenie. Starosta po porade s ostatnými zamestnancami zavolať políciu, aby nebol obvinený zo zobrať úplatku. Po príchode polície pani Lovašová pýtala predmetné peniaze nazad, keď tvrdila, že jej ich starosta vzal z kabelky. Podivné či trapné? Ťažko povedať. Podstatné je, že toto všetko narúšalo pracovný chod úradu a vzťahy v celej obci. Napokon bola pani Lovašová z úradu prepustená a samozrejme stihla ešte kadečo v kancelárii a na obecnom počítači zariadení. Ako vidíme, nie vždy sú starostovia v spore s občanmi tými zlými. Podľa nášho najlepšieho vedomia starosta Bielokostolský vykonáva svoju funkciu zodpovedne, keď sa obec v pravidelných výročných rebríčkoch INEKO umiestňuje na predných priečkach s hodnotením „výborná“. Previerkou obecnej stránky a kontaktom s obyvateľmi obce, ako aj účasťou na zasadaní zastupiteľstva, sme získali presvedčenie, že v Ondrejovciach sa prezentuje kverulant, jeden z tých, ktorí zneužívajú Zákon o slobodnom prístupe k informáciám, a nahrávajú tak oponentom jeho skvalitňovania a rozširovania.

Turá (okres Levice)

Malú obec Turá s 213 obyvateľmi monitoruje člen správnej rady ZOMOS, Zoltán Zsidó, už dlhšiu dobu, pretože vývoj v tejto obci smeroval ku katastrofe. Pôsobia tu odhodlaní mladí poslanci, bratrance Dalibor a Peter Valkovskí. Ich cesta k mandátu poslanca bola ale viac než trnistá. Starosta novým poslancom robil prieky a znemožňoval im, aby zložili sľub. Vyzvali ho preto listom, aby to neodkladal, ale napriek tomu museli požiadať, aby najstarší poslanec zastupiteľstva zvolal mimoriadne zasadnutie, kde starostu priamo vyzvali a bolo im konečne umožnené zložiť sľub a ujať sa svojich poslaneckých mandátov. V nemilosti starostu boli pre ich podania na podozrenie z jeho protizákonnej činnosti.

Množstvo papierov na stole vypovedá o množstve problémov.

V decembri 2016 bol napokon starosta aj právoplatne odsúdený za trestný čin podvodu a následne zbavený mandátu. Nechýbal mu ale zmysel pre humor, keď neoznámil zastupiteľstvu, že bol právoplatne odsúdený a ďalej vykonával funkciu starostu. Po čase sa to prevalilo, uznal stratu svojho mandátu, ale opäť si svoje záujmy ochránil vskutku originálnym spôsobom, keď za zastupujúceho starostu určil neposlancu, občana obce, ktorý mal k miestnej samo

správe len to, že neúspešne kandidoval za poslanca a bol prvým náhradníkom. Dovolil si to z dôvodu, že žil v presvedčení, že právoplatne uznesením zastupiteľstva zbavil mandátu oboch bratrancov Valkovských a že nie sú poslanci na základe akejsi petície o ich zbavení poslanskeho mandátu. Skutočne nevšedný postup ☺. Obaja sa na zasadaniach zastupiteľstva pýtali na páľčivé témy v obci ako financovanie osvetlenia či odpadov. Starostu, ale neskôr aj „zastupujúceho starostu“ požiadali aby v tejto veci predložili všetky doklady. Mesiace to ignorovali. Neskôr poslanci zistili, že obec pri svojom 60 tisícovom ročnom rozpočte má na krku exekúcie vo výške približne 74 tis. eur.

Policačný zbor, ako aj okresná prokuratúra boli nečinné, preto sa spojili s televíznym reportérom Fejérom. Neskôr podali trinásť trestných oznámení. Obec sa medzitým dostala do finančných ťažkostí a dnes je v nútenej správe. Manželka exstarostu robila novému vedeniu mesta prieky aj potom. Zneužila svoju právomoc a zastupujúcemu starostovi nedoručila oznámenie od banky, že ako štatutár má právo na komunikáciu s ňou a obci bol zrušený bankový účet. Obec teraz riadia bratrance – Peter ako zastupujúci starosta a Dalibor ako jeho zástupca a čakajú na doplňujúce voľby starostu, v ktorých kandiduje Dalibor Valkovský proti pani poštarke, manželke exstarostu Bognárovej, ktorá si mohla robiť kampaň počas výkonu svojho povolania.

ZOMOS počas celej doby pomáhal pri sústreďovaní podkladov o porušovaní zákonov starostom. Zastupiteľstvo organizovalo zhromaždenie občanov, kde sme vysvetlili aký dopad na obec bude mať gazdovanie bývalého starostu. Bohužiaľ, bývalé vedenie obce má v radoch prostých obyvateľov obce stále podporu napriek rozkrádaniu obecného majetku exstarostom a ako sme očakávali vo voľbách, ktoré sa konali v sobotu 14. októbra 2017 bola úspešná manželka exstarostu pani Bogárová, poštarka, ktorá vie ako na to.

Poslanec a zástupca zastupujúceho starostu, Dalibor Valkovský, nás oboznamoval so stavom v obci.

Nebude to mať ľahké, pri nútenej správe a trojčlennej opozícii v päťčlennom zastupiteľstve, ale takmer s istotou môžeme povedať, že utrpela víťazstvo vo voľbách a bude musieť riešiť problémy svojho manžela bez prístupu k obecným financiám, ktoré má pevne v rukách nútená správa.

Zlaté Moravce

O Zlatých Moravciach panujú v ZOMOSE legendy, že ide o zakliaté mesto. O svojom boji s tamojším vedením nám na stretnutí porozprávala trojica nezávislých poslancov. Poslanci majú pocit, že ich mesto je neustále bez peňazí. Nielenže dotuje kadečo, ale aj sa neustále zadlžuje. Schválený bol úver na rozšírenie mestskej skládky 500 tis. eur, pričom v skutočnosti išlo o 1,2 mil. eur. Tento dlh nie je krytý rozpočtom. Miestna nemocnica mala dlh taktiež vo výške cca 1,2 mil. eur (hoci jej v roku 2004 bol štátom odpustený dlh vo výške 30 mil. Sk), a tak mesto muselo zasiahnuť a prevziať dlhy na seba. Chod nemocnice zabezpečovalo mesto samo (vyše 364 tis. eur ročne), pričom podľa zákona bola poskytovaná zdravotná starostlivosť

aj občanom okolitých obcí, ktoré na chod nemocnice neprispievali vôbec.

V Zlatých Moravciach sme si ujasňovali stanoviská a zhodli sa na častejších konzultáciách.

Pod ťarchou týchto skutočností mesto začalo v novembri 2015 hľadať partnera na prevádzkovanie nemocnice. Prihlásili sa dve spoločnosti a začal sa maratón vyjednávania. Z politických dôvodov nebol prijatý návrh na zriadenie komisie a uskutočnenie verejnej obchodnej súťaže. V júli 2016 radnica predložila návrh výberu partnera formou tzv. súťažného dialógu. Poslanci tento nezmysel pod vyhrážkami, že nemocnica zanikne, lebo obchodnou súťažou sa to nestihne, nakoniec s nevôľou odhlasovali.

Jeden z poslancov sa domnieval, že mesto chcelo týmto krokom spláchnuť 1,5 mil eur. Toľko predstavoval totiž rozdiel medzi ponukami oboch spoločností. Nakoniec mesto nemocnicu predalo spoločnosti s vyššou ponukou.

V súčasnosti má ani nie 12 tisícové mesto dlh 2,2 mil. eur. Po šafarení bývalej primátorky Serafíny Ostrihoňovej sú na stole súdne spory, vďaka ktorým podľa poslanca Cimmermanna bude musieť mesto v nasledujúcich dvoch rokoch vyplatiť ďalších vyše 700 tis.

eur za prehrané spory. Primátorka Ostrihoňová bola v roku 2015 právoplatne odsúdená na dvojročnú podmienku za trestný čin nezákonného vydržania pozemku.

No mesto, ktoré je takto napäté v rozpočte, je naďalej štedré, napríklad voči futbalovému klubu. Tomu schválili tzv. členský príspevok vo výške celkom 90 tis. eur. Rozdelený je na tri roky po 30 tis. eur, teda na roky 2017, 2018 a 2019. Poslanci zastupiteľstva tak odhlasovali príspevok aj na roky, na ktoré nemajú mandát. Je preto nelogické schvaľovať takýto typ dotácie na niekoľko rokov vopred. Na futbalistov mesto prispieva trojnásobne vyššou sumou než na všetkých ostatných športovcov v meste spolu. Je zjavné, že pomoc ZOMOSu ani v meste ako sú Zlaté Moravce nepotrebujú. Je to jednoduché, lebo mesto, kde žije viac obyvateľov, ktorí sa problematike samosprávy venujú, by si malo dokázať svoje veci usporiadať k spokojnosti väčšiny obyvateľov mesta. A spravidla to tak aj je. V Zlatých Moravciach sa to už ale roky nedarí a zdá sa, že to mnoho ďalších rokov tak aj zostane. Je to na škodu celého mesta a pocit zakliatosti Zlatých Moraviec stále pretrváva.

Napriek tomu sme nadobudli presvedčenie, že kontakt s poslancami mestského zastupiteľstva a aktivistami mesta, nech sú akokoľvek radikálni, napomáha brúsiť hrany a rozhovory a výmena informácií a názorov na dianie v meste medzi ZOMOS a aktívnymi ľuďmi Zlatých Moraviec môže aj naďalej pomáhať k zlepšeniu vzťahov a pomerov v zastupiteľstve.

Hodruša - Hámre (okres Žarnovica)

Zlá atmosféra medzi skupinou obyvateľov a starostom nás priviedla aj do Obce Hodruša – Hámre. V tejto najdlhšej slovenskej obci, ktorá má aj iné špecifiká, sme sa stretli aj s tromi „zlými ženami“. Takto ich nazval aj hl. kontrolór obce v televíznom dokumente o stave vzťahov a činnosti starostu v obci, ktorý odvysielala

RTVS v relácii Reportéri 18.06.2015.

Trojicu aktivistiek, resp. obecných poslankyň, ktoré mu dozerajú na prsty jednoducho nemajú radi, lebo narúšajú zaužívané stereotypy a pokoj v obci. Mohla by to byť ale pravda len v prípade, keby starosta a jeho verní poslanci rešpektovali Zákon o obecnom zriadení a konali transparentne v prospech obce, teda jej obyvateľov.

„Zlé ženy“ Hodruše – Hámrov.

Prvý kontakt sme paradoxne mali s Marekom Augustínom z Bratislavy, ktorý má v Hodruši chatu.

Nie, že by domáci neboli aktívni, ale v prípade pána Augustína došli veci tak ďaleko, že bol samotným starostom fyzicky napadnutý priamo na jednaní zastupiteľstva. Tento stret vyvolala sarkastická gratulácia starostovi obce k obchodu, na ktorom zarobil 43 tis. eur, ktoré mohla získať obec. Išlo o najkontroverznejší prípad, keď CO kryty v obci získal do svojho majetku starosta obce s manželkou, a uprednostnil tak svoj osobný záujem pred obecným, nakoľko ich obratom výhodne predal. Celá kauza siaha až do roku 1992, kedy súkromná spoločnosť vybuďovala tzv. CO kryty. Mali slúžiť pre potreby ukrytia občanov obce v prípade ohrozenia. V územnom pláne sa jasne konštatovalo, že stavba nie je dokončená a nie

je vlastníctvom obce, no obec sa pokúsi dohodnúť s majiteľom na odkúpení. Keďže kryty neboli zapísané v liste vlastníctva ani v roku 2010, starosta vydal kolaudačné rozhodnutie, na základe ktorého mohli byť zapísané do katastra nehnuteľností. V roku 2012 starosta tieto kryty kúpil ako fyzická osoba spolu so svojou manželkou. V roku 2016 ich predal ďalšej fyzickej osobe. Nejednému obyvateľovi obce je jasné, že prišlo k porušeniu zásady verejného záujmu a starosta zneužil svoje postavenie a informácie vo svoj osobný prospech na úkor obce, ktorej je štatutárom.

V obci sa dlhodobo rieši aj problém s vodou, neskolaudovaným vodovodom, nedostatočnou informovanosťou obyvateľov a trvalo sa porušuje rozpočtová disciplína, keď čerpanie rozpočtu je neprehľadné a zmeny sa schvaľujú vždy ex post.

Dve poslankyne, dvaja aktívni občania a bývalý prednosta OcÚ sú nádejou pre obec.

Arogantné správanie starostu má za následok aj nevydanie vlastníctva pozemku súkromnej osobe, ktorý obec neoprávnene užíva. V súvislosti s nekorektným konaním starostu obce Jozefa Urama, ktorý za dlhé roky starostovania dokonale pochopil aké možnosti mu tento post poskytuje, bolo podaných viacero sťažností, podne-

tov a dokonca aj trestných oznámení.

Aj v tomto prípade sa zdá, že miestne kontakty a prepojenia sú funkčné a dokonale ochraňujú nezákonné, resp. nekorektné konanie starostu. Pri analýze stavu a možnosti ako zvrátiť neutešený stav riadenia obce sme dospeli k záveru, že v tomto prípade, keď obec ovláda cca 5 rodín a panuje strach a obavy z ohovárania a šikany zo strany starostových verných, nie je iná možnosť, len sa zodpovedne pripravovať na voľby aktívnou prácou s obyvateľmi obce. Po skúsenostiach s nečinnosťou, resp. laxným prístupom k podaným podnetom, nepredpokladajú aktivisti a poslankyne právne vyriešenie a postih starostu a bude žiadúce aktivovať občanov obce, vysvetľovať a argumentovať s poukazom na častý výskyt činov starostu v rozpore so zákonmi. Bude potrebné prehodnotiť počet volebných obvodov, keď v súčasnosti sú v Hodruši – Hámroch tri v pôvodných obciach pred zlúčením.

Je možné konštatovať, že obyvatelia v týchto lokalitách preferujú primárne svoje lokálne záujmy, čo neprospieva jednote a potrebnej kvantitatívnej sile v možnom rozhodnutí vo voľbách.

Dohodli sme spôsob, ako sa pokúsiť tieto veci meniť a prvým rozhodnutím bolo založiť Miestny klub ZOMOS - Hodruša - Hámre.

Takéto kluby máme už vo viacerých obciach a tam kde využili túto možnosť pracovať s ľuďmi pod hlavičkou ZOMOS, informovať ich na FB stránke ZOMOS a v kontakte s vedením obce využívať silu ZOMOS ako organizácie, ktorá zastupuje a pomáha občanom obcí v ich problémoch so samosprávou, sa problémy a vzťahy často dajú posunúť k pozitívnym riešeniam lepšie aj rýchlejšie.

Je zjavné, že najviac záleží na schopnostiach konkrétneho starostu vnímať veci s väčšou empatiou a uvedomujeme si, že ak starosta nie je dobrý človek, sotva z neho bude dobrý starosta. Obávame sa, že toto je prípad aj obce Hodruša – Hámre.

Špania Dolina (okres Banská Bystrica)

Španiu Dolinu sme si ako subjekt našej ďalšej návštevy nevybrali len preto, že kolega Ondrej Dostál sa chcel osádke Zomos Tour 2017 odvdáčiť za návštevu Ondrejoviec ☺.

Vladimír mi chcel urobiť radosť, tak jesennú Zomos Tour začíname v Ondrejovciach. Na oplátku sa neskôr zastavíme v Španej Doline, historickom sídle Špánikovcov. (foto: facebook)

Už pred dvoma rokmi sme sa tam zastavili, ale nemali sme šťastie na pani starostku. Zhodli sme sa, že obec musí mať špecifiká vzhľadom k svojej histórii aj polohe a zaradili sme ju do nášho programu napriek tomu, že zo Španej Doliny nemáme žiadny podnet avizujúci problémy v samospráve. Samozrejme sme sa na ne pýtali a usmievavá, príjemná pani starostka Martina Wilhelmerová nám povedala aj o tých špecifikách, ktoré nás zaujímali. Malý rozpočet zodpovedajúci počtu obyvateľov, niečo cez 200, nedovoľuje obci nič prevratné, a napriek tomu sme mali pocit, že sme na mieste plnom spokojnosti a pohody. Ale aj v tejto obci pociťujú jej obyvatelia deficit peňazí, keď najväčšie obligatórne položky sú aj tu odvoz odpadu a údržba komunikácií v zime.

Je pochopiteľné, že aj v tejto obci sa utiekajú k eurofondom, aj keď

si uvedomujú ich úskalia. Obec je zaradená od roku 1979 v Zozname pamiatkových rezervácií ľudovej architektúry, a to vďaka mnohým kultúrnym pamiatkam datovaným do obdobia vrcholu banskej činnosti. Z toho vyplývajú niektoré obmedzenia stavebnej činnosti v obci, a práve tam sme narazili na problémy, ktoré starostka chtiac či nechtiac musí ustrážiť a samozrejme bývajú často predmetom sváru. Zdá sa ale, že aj tieto problémy pani starostka po troch rokoch v službe občanom zvláda. Aj v Španej Doline sme zaregistrovali starosti s vodou a problémom je aj kanalizácia. Zaujímali sme sa o zloženie obecného zastupiteľstva a spoluprácu s ním. S dobrým pocitom sme si vypočuli, že v tomto smere je všetko v poriadku a veci idú ako majú. Pri krásnom počasí sme s radosťou prijali pozvanie na obhliadku obce a vďaka informáciám, ktoré sme dostali od pani starostky, sme sa dozvedeli aj čo to z histórie obce a navštívili sme aj novú zaujímavú atrakciu. Historickú triedu tak, ako sa už málokde dá vidieť. Zažili sme ju aj plnú detí, s ktorými sme trochu pohovorili tiež.

Milá a na pomery ZOMOS aj veľmi osviežujúca návšteva, z ktorej sme odchádzali obdarovaní upomienkovými predmetmi a krásnou publikáciou o obci Špania Dolina.

Predseda ZOMOS, Vladimír Špánik, v rozhovore s deťmi, ktoré si v rámci výletu prišli pozrieť ako a v akom prostredí sa kedysi deti učili.

A ako by to bolo, aby nebolo aj foto s pani starostkou v budove Obecného úradu v Španej Doline.

Nemecká (okres Brezno)

Prechádzať cez Nemeckú a v rámci obeda sa aspoň na chvíľu nestretnúť s ľuďmi, ktorí sú súčasťou miestnej obecnej samosprávy a predstavujú novú éru obce potom, čo sme s nimi viac ako dva roky intenzívne spolupracovali na zlepšení situácie v riadení obce, sa jednoducho nedalo. Bývalý starosta Jozef Murín bol neriadená strela, ktorú zastaviť sa dalo len vo voľbách. A v r. 2014 sa to intenzívnou prácou podarilo, keď nepohli pred tým podania na Okresnú prokuratúru, políciu ani trestné oznámenia a podnety na NKÚ.

Napriek obrovským problémom s bývalým starostom ľudia na svoju samosprávu nezanevrelí a zmobilizovali sa do víťazných volieb, kedy si zvolili nového starostu, Branislava Čižmárika. Hnacími motívami zmeny v samospráve boli poslanci - Branislav Piši a naša členka ZOMOS - Marcela Kohútová.

Počas spojenia príjemného s užitočným, pri bryndzových haluškách, sme preberali aj súčasnosť a pohovorili aj o vzťahoch po zmene vo vedení obce. Vyšiel z toho jediný záver, obci sa darí a peniaze netreba hromadiť na rezervnom účte, ale investovať do rozvoja.

A naša Marcela bude na starostu milšia, aj keď to nesľúbila, pretože má stále pocit, že treba byť v strehu a autoritu dobrého starostu treba ustrážiť ☺. Tak nech sa to darí aj v obrodenej obci Nemecká, kde misia ZOMOS bola úspešná vďaka zvýšeným aktivitám obyvateľov, ktorí pochopili, že v konečnom dôsledku je to len a len ich vec, kto bude stáť na čele obce a kto bude v miestnom zastupiteľstve zastupovať ich záujmy.

Pri pozitívnych informáciách aj lepšie chutí. Poslankyňa obecného zastupiteľstva a starosta obce Nemecká si našli čas sa podeliť o informácie o pozitívnych zmenách v obci po voľbách, aj keď našli sa samozrejme aj problémy v podobe environmentálnych záťaží v obci, ktoré znepokojujú obyvateľov mesta a zdá sa, že štát tu čaká na rozhodnutie akosi pridlho.

Bešeňová (okres Liptovský Mikuláš)

V Bešeňovej nás privítala skupina aktivistov, ktorá sa sformovala v posledných rokoch ako reakcia na riadenie obce tamojším starostom Baranom.

Bešeňová je obec požehnaná tamojším Thermal parkom, ktorý na tak relatívne malú dedinku prispieva do obecnej kasy slušnou

sumou peňazí – veď plní približne štvrtinu ich rozpočtu. Podľa aktivistov je starosta za investície, a to akékoľvek. V posledných rokoch prebehla v obci rozsiahla výstavba bytoviek, a tak sa populácia v priebehu jedného volebného obdobia zvýšila z cca 400 obyvateľov na 600.

Ako ďalej v Bešeňovej sme riešili počas nášho stretnutia.

Aktivisti sa obávajú, že starosta si podmaní aj týchto nových občanov, keďže to bol on, kto im vybavil bývanie. Pritom už teraz si ich získal na falošný prísľub, že si tieto nájomné byty budú môcť po dvadsiatich rokoch od obce odkúpiť. Nevedia však, že za trhovú cenu.

V obecnom zastupiteľstve sedia piati poslanci, čo už zrejme na obec s takýmto počtom obyvateľov je aj málo, hoci stále v zákonom stanovenej norme. Z poslaneckého zboru sú dvaja poslanci absolútne lojálni starostovi, keďže podnikajú v stavebníctve. Ďalší dvaja poslanci nejavia o prerokovávaný materiál hlbší záujem a piaty poslanec sa vždy pridá k väčšine. Ostatné dva roky však starosta a poslanci robia pred zastupiteľstvom tzv. pracovné stretnutia, kde sa na všetkých dôleži-

tých bodoch dohodnú. Priebeh zasadnutí tak má rýchly spád, starosta nad rámec svojich kompetencií nedá slovo občanom, resp. nedá o ňom ani hlasovať. Poslanci sa však v demokratickosti tiež nepretrhnú, v programe si odhlasujú len ich vlastnú diskusiu, čo je absurdné.

Výsledkom je, že občania tak ani nevedia čo sa prerokúva, lebo materiály sa nezvereňujú.

Starosta degradoval na občanov druhej kategórie ľudí, ktorí v obci podnikajú, hoci tam nemajú trvalé bydlisko. Zo zákona pritom takíto ľudia majú právo sa podieľať na obecnom živote.

Dva mesiace pred poslednými voľbami si poslanci vyplatili odmeny vo výške 300-400 eur, podobnou sumou odmenili aj hlavnú kontrolórku. Uznesenie o tomto kroku však v zápise chýbalo a obec poprela, že by sa o tom vôbec rokovalo.

Odvtedy začali aktivisti zasadnutia nakrúcať na kameru. Hneď prvý takýto počin však zmaril policajt, ktorého privolal starosta. Keď sa táto záležitosť riešila právne, starosta uviedol, že nevedel o tom, že zasadnutia ako zo zákona verejné sa môžu aj zaznamenávať na video. Záver polície bol teda taký, že starostovi nebol preukázaný úmysel.

Veľkou kauzou, ktorú aktivisti riešili, bol predaj obecnej domény www.besenova.sk. Tú, na návrh starostu zastupiteľstvo predalo za 4 100 eur tamojšiemu aquaparku. Tento krok aktivisti vyhodnotili ako diletantský, keďže doména je pre obec dôležitá a jej objektívna hodnota je takisto oveľa vyššia. Jeden z aktivistov hodil poslancom rukavicu a aby ukázal, že o cene domény rozhoduje dopyt a ponuka, ponúkol za ňu 10 tis. eur.

Aktivisti boli aj proti výstavbe tzv. Malej vodnej elektrárne. Tá by negatívnym spôsobom vplývala na životné prostredie v chránenej oblasti a ohrozila by tamojšiu vodnú turistiku a rybolov, z ktorej obec profituje.

Na pomoc nám prišiel aj člen ZOMOS a poslanec MsZ v Ružomberku, dlhoročný spolupracovník TIS, Ivan Rončák.

V deň návštevy Bešeňovej sme stihli aj zasadanie zastupiteľstva, kde sme zažili takmer všetko presne tak, ako sme sa na stretnutí pred zasadaním zastupiteľstva dozvedeli. Slovo sme si vynútili až po skončení zasadania obecného zastupiteľstva.

Dolný Kubín

Spolupráca ZOMOSu a aktívnych ľudí v tomto okresnom meste bola nadviazaná len nedávno, aj keď s poslancom mestského zastupiteľstva, Jánom Raclavským, a Centrom pre otvorenú politiku komunikujeme už dlhšie.

Dlho nám totiž trvalo, kým sme sa skontaktovali s poslancami mestského zastupiteľstva a následne sme si našli čas na stretnutie. Kontaktné stretnutie sa udialo počas nášho výjazdu Zomos Tour v Dolnom Kubíne s poslancom Michalom Smolkom, ktorý zastupoval skupinu poslancov zastupiteľstva, presnejšie poslancov, ktorí by chceli veci v meste riešiť inak.

S poslancom Michalom Smolkom sme viac hovorili o budúcnosti.

Či ide skutočne o poslancov, čo chcú riešiť veci lepšie a transparentnejšie a vydržia v tomto úsilí, si budeme musieť počkať do volieb. A teda, či dostane šancu táto komunita poslancov, ktorí vzájomne spolupracujú a snažia sa do bodky plniť literu zákona o obecnom zriadení.

V súčasnosti nie sú spokojní s riadením mesta, s činnosťou mestského úradu. Taktiež sa im nepozdáva neinformovanosť, ktorá súvisí s nepredkladaním materiálov na zasadnutia zastupiteľstva, ale aj s konaním prednostu úradu.

S poslancom Smolkom sme hovorili o stratégii spájania ľudí

pre lepšie mesto a následne aj o príprave stratégie pre blížiacu sa komunálnu voľbu. Predebatovali sme aj množstvo možností, ako zlepšovať samosprávu Dolného Kubína z pozície menšinového zastúpenia v zastupiteľstve. Naše závery bude tlmočiť aj ostatným.

Dohodli sme sa na spoločných vzdelávacích seminároch nielen pre poslancov, ale aj aktivistov a verejnosť mesta a výmene informácií v čo najväčšej miere.

Kláštor pod Znievom (okres Martin)

Kláštor pod Znievom je historickou obcou, v ktorej sa nachádza tretie najstaršie gymnázium na Slovensku. Avšak, v posledných rokoch púta pozornosť jeho starostka Erika Cintulová. Média si ju začali všímať už v roku 2014, hneď po jej zvolení. Na čelo obce sa dostala ako 27-ročná, je tak najmladšou starostkou na Slovensku. Bulvár pripomínal, že predtým bola aj modelkou.

Na záver sme absolvovali príjemné stretnutie, kde aj nepríjemnosti pri práci starostky zneli príjemne ☺.

Napriek všetkým predsudkom a stereotypom, ktoré takéto články mohli vytvárať, na nás pani starostka pôsobila dojmom, že sa vo funkcii rýchlo zorientovala. Hoci vraj po jej nástupe do funkcie miestni v krčme uzatvárali stávkky, koľko mesiacov vo funkcii vydrží. Pred voľbami pani Cintulová v zastupiteľstve nepôsobila, po vysokej škole zostala v Bratislave, kde vtedy aj pracovala. Potom však otehotnela a rozhodla sa, že svojim deťom dopraje také detstvo, aké mala ona sama a vrátila sa do Kláštora pod Znievom.

Začala sa zaujímať viac o veci verejné, robila akcie pre deti ešte ako tehotná, napríklad Mikuláša. Rok 2014 bol pre obec priaznivý v pôrodnosti, a to nielen vďaka nastávajúcej starostke. Tá totiž vtedy začala pociťovať nespokojnosť s vtedajším vedením obce a začala oslovovať možných kandidátov na starostu. Nikto sa k tomu nemal, naopak k tomu kroku vyzývali ju, a tak teda kandidovala sama.

Dovtedajší starosta sa už o ďalší mandát neuchádzal. Mala však silného protikandidáta, voľby boli tesné, keď dostala 438 hlasov a on 419 hlasov. Kým dovtedajší starosta bol takpovediac neschopný, jej protikandidát bol schopný všetkého.

Svojou prácou si však nová starostka získala väčšinu obecného zastupiteľstva na svoju stranu – dokonca aj poslancov, ktorí predtým drukovali jej protikandidátovi.

Starostka Cintulová je úspešná najmä v projektoch. Obec s vyše 1 500 obyvateľmi, ktorá hospodári s ročným rozpočtom 1,5 mil. eur, získala na projektoch v priebehu tohto volebného obdobia už 600 tis. eur.

Najrozsiahlejším projektom, ktorý musela nová starostka riešiť, je rekonštrukcia osvetlenia. Tá trvá doteraz, keďže v obci sú tzv. čierne diery, teda miesta, kde sa nesvieti.

Kvalitná pôrodnosť z ostatných rokov sa prejavila aj v rozširovaní základnej školy, nové triedy pribudli v podkroví.

Erika Cintulová o svojej práci pravidelne píše stĺpčky v regionálnych novinách. Objasňuje v nich najmä svoje kompetencie, a približuje tak výkon svojej funkcie. O podobných témach aj bloguje na Denníku N.

Najmladšia starostka na Slovensku tak dáva signál, že ani mladý

Radi sme sa spoločne vyfotili.

vek nemusí prekážať v takej dôležitej funkcii, ak má človek odhodlanie a chuť sa učiť a pracovať pre rozvoj obce.

Horná Streda (okres Nové Mesto nad Váhom)

Našu tohtoročnú Zomos Tour sme zakončili na obecnom zastupiteľstve v Hornej Strede. Priviedla nás tam nelichotivá životná situácia, do ktorej priviedol starosta obce Martina Lednického a jeho mladú rodinu.

Tento občan Hornej Stredy, ktorý tu žije od narodenia, začal stavať v roku 2013 dom na pozemku jeho mamy. V septembri 2015 sa starosta obce rozhodol prenajať obecné priestory športového areálu svojmu známemu, podnikateľovi, za účelom prevádzkovania stavebnín. Tieto priestory sa nachádzajú hneď vedľa pozemku Lednických.

Starosta o tom kroku neinformoval vlastníkov susedných pozemkov, hoci podľa Všeobecného záväzného nariadenia obce musí mať písomný súhlas dotknutých susedov, ak chce zriadiť akúkoľvek prevádzku vedľa rodinného domu.

Na zasadanie obecného zastupiteľstva sme prišli deklarovat podporu obyvateľovi obce.

O ďalšie porušenie zákona by malo ísť z toho dôvodu, keďže daný pozemok je v územnom pláne vedený ako pôda pre športové účely. Miestny podnikateľ vybúral nosnú priečku v telocvični, aby tam mohol jazdiť s vysokozdvížným vozíkom. Výsledkom toho je, že teraz sa tento vozík premáva pod oknom detskej izby Lednických, keď preváža stavebný materiál do telocvične.

Keď išiel pán Lednický za starostom po vysvetlenie, prečo nebolo stavebné konanie a ako je možné, že v športovom areáli budú stavebniny, a či náhodou nepotrebuje jeho súhlas, starosta odvetil, že ho to nemá čo zaujímať, lebo pozemok obec len prenajíma, a nepotrebuje tak stavebné povolenie.

Preukázateľne tak prišlo k porušovaniu stavebného zákona, čo má pán Lednický a aj ZOMOS, podložené viacerými vyjadreniami kompetentných orgánov až po ministerstvo vnútra či dopravy.

Starosta na ostatnom zasadnutí zastupiteľstva nemal záujem diskutovať o probléme, ktorý vyrobil mladej rodine. Napriek tomu sme si vynútili vstup do diskusie a na naše argumenty o protizákonnosti rozhodnutia nedokázal starosta reagovať inak, len spochyb-

ňovaním všetkého, čo sme mu povedali.

Je jasné, že tento prenájom bol účelovo dohodnutý, a ani nezákonnosť nebráni v podmienkach slovenskej samosprávy, aby ju starosta zrušil.

Predseda ZOMOS sa snažil vysvetliť starostovi, že jednoducho v danej zóne nemá čo robiť podobná prevádzka. Márne však bolo jeho úsilie a rozišli sa s tým, že ZOMOS poskytne pánovi Martinovi Lednickému maximálnu právnu pomoc pri odstránení prevádzky.

Je priam až tragické, keď zistíte nezákonnosť, máte ju potvrdenú relevantnými vyjadreniami, ale miestny vládca to všetko beztrestne ignoruje.

V tomto prípade nadviažeme na kroky, ktoré už poškodený obyvateľ obce Martin Lednický urobil, poskytneme mu právnu pomoc, opäť sa pokúsime medializovať tento prípad a poukazovať na nevyožiteľnosť práva aj v takýchto, pre dotknutých občanov veľmi nepríjemných následkoch arogantného presadzovania individuálnych záujmov starostu.

Problémom sa v tejto obci javí aj neschopnosť poslancov obecného zastupiteľstva zaujať reálny postoj k tomuto prípadu a nechovať sa až príliš servilne k starostovým problematickým rozhodnutiam.

Informácia z FB udalosti Zomos Tour jar 2017

Informácia z FB udalosti Zomos Tour jeseň 2017

Výjazdová jednotka Združenia občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS) zasa raz na 5-dňovej ceste po obciach a mestách východného Slovenska, počas ktorej sa budú stretávať s aktivistami, komunálnymi poslancami a starostami, poskytovať im právne a iné poradenstvo pri riešení ich káuz a problémov a zaznamenávať príbehy ich samospráv.

Napriek dnešným možnostiam elektronickej komunikácie považujeme za dôležité kontaktovať sa s obyvateľmi obcí aj osobne. Všade tam, kde pretrvávajú problémy v komunikácii samosprávy s občanmi a arogancia ruka v ruke s ignoranciou, nerešpektujú práva občanov.

Vladimír Špánik, predseda ZOMOS, Ondrej Dostál, člen ZOMOS a poslanec NR SR, Dušan Sloboda, analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika, Jakub Nedoba, publicista.

Plán stretnutí	
Pondelok 29. mája 2017	Oravská Lesná, Pribylina
Utorok 30. mája 2017	Tatranská Lomnica, Nálepko, Chminianska Nová Ves
Streda 31. mája 2017	Bardejov, Vyšný Mirošov, Breznička, Čičava
Štvrtok 1. júna 2017	Čierne Pole, Malčice, Cejkov, Krásnohorské Podhradie
Piatok 2. júna 2017	Šahy
Pondelok 2. októbra 2017	Ondrejovce, Turá
Utorok 3. októbra 2017	Zlaté Moravce, Hodruša – Hámre, Sliac
Streda 4. októbra 2017	Staré Hory, Špania Dolina, Nemecká
Štvrtok 5. októbra 2017	Bešeňová, Dolný Kubín
Piatok 6. októbra 2017	Kláštor pod Znievom, Horná Streda

Názov: Pomôžme si sami

Vydali: ZOMOS - Združenie miest a obcí Slovenska
Hlavná ul. 249, 951 06 Vinodol
tel./fax: 037/6598196
www.zomos.sk, e-mail: zomos1@zomos.sk

Autor: Jakub Nedoba

Fotografie: Dušan Sloboda, Vladimír Špánik

Graficky spracoval: Tomáš Mičík

Vydavateľstvo: EDIS - vydateľské centrum Žilinskej univerzity

Rok vydania: 2017

Náklad: 500 ks

ISBN: 978-80-554-1379-2

EAN: 9788055413792

Hlavná ul. 249, 951 06 Vinodol

tel./fax: 037/6598196

e-mail: zomos1@zomos.sk

www.zomos.sk

ISBN: 978-80-554-1379-2

EAN: 9788055413792

